

Laidiens: **28.11.2019., Nr. 240**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2019/240.34**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 556

Rīgā 2019. gada 19. novembrī (prot. Nr. 54 56. §)

Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām

*Izdoti saskaņā ar Vispārējās izglītības likuma
53. panta pirmo daļu*

1. Noteikumi nosaka prasības, kādas izvirzāmas vispārējās izglītības iestādēm (turpmāk – izglītības iestādes), lai to īstenotajās pirmsskolas, vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām (turpmāk – izglītojamie).

2. Izglītības iestāde nodrošina izglītojamam nepieciešamos atbalsta pasākumus atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam.

3. Izglītojamo atbilstoši valsts vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas (turpmāk – pedagoģiski medicīniskā komisija) atzinumam uzņem:

3.1. izglītības iestādes vispārīzglītojošā klasē vai pirmsskolas izglītības grupā vispārējās izglītības programmas vai speciālās izglītības programmas apguvei;

3.2. izglītības iestādes speciālās izglītības klasē vai speciālās pirmsskolas izglītības grupā speciālās izglītības programmas apguvei.

4. Izglītojamiem, kuriem nav pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinuma, bet kuriem konstatētas attīstības vai mācīšanās grūtības, izglītības iestādes atbalsta speciālisti (izglītības vai klīniskais psihologs, logopēds, skolotājs logopēds vai speciālais pedagogs), pamatojoties uz pilngadīga izglītojamā, nepilngadīga izglītojamā vecāku, bāriņtiesas iecelto aizbildņu vai aizgādņu (turpmāk – likumiskais pārstāvis) iesniegumu, veic attiecīgi pedagoģisko vai psiholoģisko novērtējumu un sniedz atzinumu. Atzinumā norāda ieteicamos atbalsta pasākumus atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam vai citus izglītojamam piemērotus pasākumus. Ja izglītojamā likumiskais pārstāvis nesadarbojas ar izglītības iestādi, pedagoģiskais vai psiholoģiskais novērtējums tiek veikts pēc izglītības iestādes iniciatīvas, par to informējot izglītojamā likumisko pārstāvi.

5. Lai nodrošinātu atbalsta sniegšanu izglītojamam:

5.1. izglītības iestādes pedagogi saskaņā ar pedagoģiski medicīniskās komisijas vai izglītības vai klīniskā psihologa, logopēda, skolotāja logopēda vai speciālā pedagoga ieteikumiem un atbilstoši izglītojamā speciālajām vajadzībām,

sadarbojoties ar izglītojamā likumiskajiem pārstāvjiem vai pilngadību sasniegušu izglītojamo, izstrādā individuālu izglītības programmas apguves plānu (turpmāk – plāns) (2. pielikums);

5.2. plānā ietver atbalsta pasākumus, ņemot vērā izglītojamā traucējumus;

5.3. izglītības iestāde atbilstoši izglītojamā speciālajām vajadzībām un šo noteikumu 1. pielikumam nodrošina izglītības iestādes vides pieejamību, atbilstošu mācību procesa organizāciju, mācību un tehniskos līdzekļus, pedagoģisko un atbalsta personālu.

6. Vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmā plānu izstrādā laikposmam, kas nepārsniedz vienu mācību gadu. Pirmsskolas izglītības programmā plānu izstrādā laikposmam, kas nepārsniedz 12 mēnešus.

7. Izglītības iestādes vadītājs apstiprina izglītojamo speciālo vajadzību noteikšanas kārtību, kā arī plāna izstrādes un īstenošanas kārtību, nosakot katras plāna īstenošanā iesaistītās personas pienākumus un atbildību un par plāna īstenošanu atbildīgo pedagogu.

8. Plāna īstenošanas gaitu ne retāk kā divas reizes mācību gada laikā kopīgi izvērtē izglītojamais, izglītojamā likumiskie pārstāvji un plāna īstenošanā iesaistītie pedagogi.

9. Ja, izvērtējot plāna īstenošanas gaitu, konstatē, ka atbalsta pasākumu piemērošana palīdzējusi izglītojamam sasniegt plānā noteiktos mērķus, tad par plāna īstenošanu atbildīgais pedagogs sadarbībā ar izglītojamo, izglītojamā likumiskajiem pārstāvjiem un pedagogiem veic plānā izmaiņas, tās nesaskaņojot ar atzinumu sniegušo pedagoģiski medicīnisko komisiju vai šo noteikumu 4. punktā minētajiem atbalsta speciālistiem, kas sniedza atzinumu. Ja atbalsta pasākumu piemērošana nav palīdzējusi izglītojamam sasniegt plānā noteiktos mērķus, sadarbībā ar pedagoģiski medicīnisko komisiju vai šo noteikumu 4. punktā minētajiem atbalsta speciālistiem, kuri sniedza atzinumu, veic atkārtotu speciālo vajadzību novērtēšanu.

10. Izglītības iestādes dibinātājs papildus šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem atbalsta pasākumiem var īstenot citus pasākumus mācību procesa, vides pieejamības un atbalsta personāla nodrošināšanai.

11. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2018. gada 21. augusta noteikumus Nr. 543 "Prasības izglītojamo ar speciālām vajadzībām uzņemšanai vispārējās izglītības iestāžu īstenotajās vispārējās izglītības programmās" (Latvijas Vēstnesis, 2018, 170. nr.).

12. Noteikumi stājas spēkā 2020. gada 1. septembrī.

Ministru prezidents

A. K. Kariņš

Izglītības un zinātnes ministre

I. Šuplinska

1. pielikums

Ministru kabineta

2019. gada 19. novembra

noteikumiem Nr. 556

Izglītojamo attīstības traucējumu veids	Mācību procesa organizācijas principi (laika plānojums mācību stundās, metodes, pārbaudes darbu sistēma u. c.)	Papildus individualizēti atbalsta pasākumi mācību satura apguvei/pedagoģiskā intervence (ārpus mācību stundām)	Mācību un tehniskie līdzekļi mācību vides nodrošināšanai (mācību materiāli, tehnoloģijas, mācību aprīkojums, telpu iekārtojums u. c.)	Nepieciešamais atbalsta personāls
1. Atbalsta pasākumi izglītojamiem ar redzes traucējumiem				
Neredzīgi izglītojamie Vājredzīgi izglītojamie	1. Pagarināts darba izpildes laiks – līdz 100 % no kopējā darba laika. 2. Pārbaudes darbos palielināts starpbrīžu skaits (ja nepieciešams). 3. Pārbaudes darbos un eksāmenos, veicot liela apjoma uzdevumus, atļauts lasīt priekšā uzdevuma nosacījumus	Neredzīgiem izglītojamiem: 1. Papildu nodarbības speciālā pedagoga vai speciālās izglītības skolotāja vadībā, kurš specializējies darbam ar izglītojamiem ar redzes traucējumiem (orientēšanās un mobilitāte, Braila raksta apguve, taktilās grafikas lasīšana, sadzīves un sociālo iemaņu veidošana). Vājredzīgiem izglītojamiem: 1. Papildu nodarbības speciālā pedagoga vai speciālās izglītības skolotāja vadībā, kurš specializējies darbam ar izglītojamiem ar redzes traucējumiem, redzes uztveres attīstīšanai un funkcionālās redzes stimulēšanai atbilstoši nepieciešamībai	Neredzīgiem izglītojamiem: 1. Mācību līdzekļi Braila rakstā un taktilās grafikas uzskates līdzekļi atbilstoši izglītības programmai. 2. Braila rakstāmašīnas, Braila papīrs (160 g). 3. Audioieraksti un tehniskie līdzekļi, lai nodrošinātu iespēju noklausīties lielāka apjoma tekstus. 4. Baltais spieķis. 5. Specializētas datorprogrammas neredzīgajiem lietotājiem (IT, komunikācijas, orientēšanās). 6. Braila displejs. 7. Tiflotehnika neredzīgiem lietotājiem atbilstoši nepieciešamībai (mērinstrumenti ar skaņas funkciju, krāsu noteicējs, mājsaimniecības aprīkojums ar skaņas funkciju u. tml.). 8. Atbilstošs izglītības iestādes iekārtojums – vides objektu noformējums Braila rakstā (piemēram, plāksnītes pie durvīm, informatīvi paziņojumi Braila rakstā, skaņas signāli pie svarīgākajām telpām, reljefas vadlīnijas grīdā iekštelpās un ar atšķirīgu reljefu struktūru – ārējā vidē). Vājredzīgiem izglītojamiem: 1. Mācību līdzekļi palielinātā rakstā un individuāli pielāgoti uzskates līdzekļi atbilstoši izglītības programmai (pastiprināta iespaiduma līnijas, rūtiņas). 2. Darba vietas izvēle un apgaismojuma nodrošināšana atbilstoši redzes funkcionālajam	1. Speciālais pedagogs darbā ar vājredzīgiem un neredzīgiem izglītojamiem. 2. Kvalificēts pedagogs vai pedagoga palīgs, kas pārzina Braila rakstu, orientēšanās un mobilitātes, sociālo un sadzīves iemaņu veidošanas metodiku

			stāvoklim. 3. Audioieraksti un tehniskie līdzekļi, lai nodrošinātu iespēju noklausīties lielāka apjoma tekstus. 4. Specializētas datorprogrammas vājredzīgiem lietotājiem (IT, komunikācijas). 5. Tiflotehnika vājredzīgiem lietotājiem atbilstoši nepieciešamībai (mērinstrumenti ar skaņas funkciju, krāsu noteicējs, mājsaimniecības aprīkojums ar skaņas funkciju u. tml.). 6. Palielinošās ierīces (lasāmie aparāti, lupas). 7. Atbilstošs izglītības iestādes iekārtojums – vides objektu kontrastējošs noformējums, kontrastējošas vadlinijas grīdā iekštelpās un ar atšķirīgu reljefu struktūru – ārējā vidē, elektroslēdžu un kontaktligzdu vietu kontrastains apzīmējums, kāpņu pirmā un pēdējā pakāpiena krāsojums dzeltenā krāsā, durvju aplodu krāsojums kontrastaini atšķirīgs no sienu krāsojuma, kontrastējošs marķējums uz stikla durvīm	
--	--	--	---	--

2. Atbalsta pasākumi izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem

Nedzirdīgi izglītojamie ar kohleāriem implantiem vai dzirdes aparātiem bez dinamikas verbālās valodas attīstībā. Vājdzirdīgi izglītojamie ar kohleāriem implantiem vai dzirdes aparātiem bez pietiekamas dinamikas verbālās valodas attīstībā	1. Burtisks uzdevumu nosacījumu tulkojums zīmju valodā. 2. Pedagogam atļauts uzdevumu nosacījumus izskaidrot mutiski un/vai zīmju valodā. 3. Pārbaudes darbos atbrīvot no klausīšanās daļas. 4. Uzdevumu nosacījumu un teksta papildu atkārtošana. 5. Mutvārdu uzdevumos atļauts izmantot zīmju valodu. 6. Izglītojamā mutvārdu atbildes aizstāšana ar rakstisku atbildi.	1. Individuālas nodarbības speciālā pedagoga vai speciālās izglītības skolotāja, kurš specializējies darbam ar izglītojamiem, kuriem ir dzirdes traucējumi, vadībā. 2. Subtitru vai zīmju valodas nodrošinājums ārpusstundu pasākumos. 3. Priekšmetu, telpu, objektu nosaukumu izvietošana vidē, kurā uzturas izglītojamais ar dzirdes traucējumiem	1. Metodiskie materiāli skaņu artikulācijas apguvei un skaņu automatizēšanai. 2. Mācību grāmatas un mācību līdzekļi atbilstoši speciālās izglītības programmai. 3. Teksti vieglajā valodā, vizuālie uzskates materiāli, alternatīvās komunikācijas datorprogrammas. 4. Videoieraksti. 5. Datorprogrammas izrunas mācīšanai, valodas veidošanai un dzirdes uztveres attīstīšanai. 6. Datorprogramma "Runas atpazīnējs". 7. FM sistēmas.	1. Pedagoga palīgs, kurš zina zīmju valodu un pārzina mācību darba metodiku ar izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem. 2. Speciālais pedagogs darbam ar nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem izglītojamiem vai audiologopēds (individuālam darbam dzirdes uztveres attīstīšanai un izrunas veidošanai)
---	---	--	---	--

	7. Pagarināts darba izpildes laiks – līdz 100 % no kopējā darba laika. 8. Iespēja izmantot atgādnēs		8. Vizuālais starpbrīža zvans. 9. Spoguļi individuālām nodarbībām. 10. Indukcijas cilpa zālē. 11. Skaņas izolācija individuālā darba kabinetos. 12. Solu izvietojums U formā. 13. Dienesta viesnīcā vizuālās ugunsgrēka signalizācijas sistēmas, ugunstrauksmes vibroelementi (kas paliekami zem matrača, spilvena)	
Vājdzirdīgi izglītojamie ar kohleāriem implantiem vai dzirdes aparātiem ar pietiekamu dinamiku verbālās valodas attīstībā	1. Nodrošināta uzdevumu nosacījumu un teksta papildu atkārtošana. 2. Mutvārdu runas attīstību stimulējošu metožu un paņēmienu izmantošana. 3. Mutvārdu atbildes aizstāšana ar rakstisku atbildi. 4. Pagarināts darba izpildes laiks līdz 100 % no kopējā darba laika. 5. Pārbaudes darbos var atbrīvot no klausīšanās daļas. 6. Klausīšanās procesā pauzes starp uzdevumu nosacījumiem vismaz 100 % garākas. 7. Iespēja ierakstu pilnā apjomā klausīties divas reizes. 8. Iespēja izmantot atgādnēs	1. Individuālas nodarbības speciālā pedagoga vai speciālās izglītības skolotāja vadībā, kurš specializējies darbam ar izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem	1. Metodiskie materiāli skaņu artikulācijas apguvei un automatizēšanai. 2. Mācību grāmatas un mācību līdzekļi atbilstoši speciālās izglītības programmai. 3. Teksti vieglajā valodā, vizuālie uzskates materiāli, alternatīvās komunikācijas datorprogrammas. 4. Audioieraksti un videoieraksti. 5. Datorprogrammas izrunas mācīšanai, valodas veidošanai un dzirdes uztveres attīstīšanai. 6. FM sistēmas. 7. Indukcijas cilpa. 8. Skaņas izolācija individuālā darba kabinetā (nav nepieciešama, ja ir FM sistēma vai cilpa). 9. Solu izvietojums U formā	1. Pedagoga palīgs, kurš pārzina mācību darba metodiku ar izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem. 2. Speciālais pedagogs darbam ar nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem izglītojamiem, logopēds vai audiologopēds (individuālam darbam dzirdes uztveres attīstīšanai un izrunas veidošanai)
3. Atbalsta pasākumi izglītojamiem ar fiziskās attīstības traucējumiem				
Izglītojamie ar fiziskās attīstības traucējumiem	1. Rakstiska darba aizstāšana ar mutiskām atbildēm, kuras tiek fiksētas audioierakstā, ja izglītojamais fiziskās attīstības traucējumu dēļ nevar izmantot rakstāmrīku. 2. Pagarināts darba izpildes laiks. 3. Palielināts starpbrīžu skaits. 4. Garākas atpūtas pauzes.		1. Inženiertehniskā piemērotība – uzbrauktuves, lifti, pielāgotas durvis, tualetes, dušas telpas izglītojamiem invalīdu ratiņos. 2. Individuāli pielāgoti mācību krēsli, galdi, pretslīdes paliktņi uz darba galda. 3. Palīgierīces un speciāli rakstāmpiederumi. 4. Datora izmantošana bez teksta redaktora iespējām	1. Skolotāja palīgs vai asistents (ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinumu). 2. Psihologs